

УДК 343.9(477)

Тетяна Євгенівна ДУНАЄВА,

кандидат юридичних наук, науковий співробітник

відділу дослідження проблем кримінального процесу та судоустрою

Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності

імені академіка В. В. Сташиса

Національної академії правових наук України (м. Харків)

ЩОДО СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ СУБ'ЄКТІВ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

Однією із складових боротьби зі злочинністю є ефективна робота спеціалізованих суб'єктів протидії корупції, які покликані захищати гарантовані Конституцією України права і свободи громадян та інтереси держави. Реформування судової і правоохоронної систем, налагодження роботи спеціалізованих суб'єктів з урахуванням позитивного досвіду зарубіжних країн є необхідним кроком підвищення ефективності запобігання корупції. З метою створення цілісної, внутрішньо узгодженої системи протидії корупції в Україні була внесена частина необхідних змін до законів, що регулюють діяльність правоохоронних органів та утворена низка нових суб'єктів такої діяльності.

До спеціалізованих суб'єктів протидії корупції в Україні належать: НАБУ, САП, НАЗК, АРМА, Вищий антикорупційний суд [1–5]. Одним з напрямів діяльності СБУ [6], ДБР [7], а в майбутньому і Бюро фінансових розслідувань [8] є протидія корупційним злочинам [9].

Разом з тим, проведений системний аналіз функцій таких державних органів як СБУ і НАБУ, свідчить про часткове дублювання їх завдань та повноважень. З одного боку, монополія на розслідування хабарництва та зловживань може створити корупційні ризики, з іншого – дублювання функцій може негативно позначитись на ефективності розслідування корупційних злочинів.

В останній час в країні активно обговорюються питання про створення нового спеціального державного органу з протидії корупції і злочинності у сфері економіки – Бюро фінансових розслідувань. На нашу думку його створення і функціонування доцільно прискорити, оскільки цей орган має ті самі повноваження, що й податкова міліція і вони не притаманні іншим державним органам.

Спеціалізовані суб'єкти протидії корупції здійснюють міжнародне співробітництво з Інтерполом [10] та Європолем (Європейське поліцейське відомство) [11]. Підписання Україною у м. Гаазі (Нідерланди) 14.12.2016 Угоди між Україною та Європейським поліцейським

офісом про оперативне і стратегічне співробітництво (набула чинності 12.07.2017) [12] дозволить істотно розширити формат співпраці, зокрема, активізувати обмін оперативною інформацією в рамках кримінальних проваджень та створення можливостей для спільних заходів з розслідування злочинів та пошуку осіб, причетних до скоєння злочинів; здійснювати обмін спеціальними знаннями, загальними зведеннями, результатами стратегічного аналізу, інформацією щодо процедур кримінальних розслідувань, інформацією про методи запобігання злочинності, участь у навчальних заходах, а також надання консультацій та підтримки в рамках кримінальних проваджень.

Отже, нагляд за дотриманням держслужбовцями норм закону мають здійснювати спеціалізовані суб'єкти протидії корупції. до них в Україні належать: НАБУ, САП, НАЗК, АРМА, Вищий антикорупційний суд. Одним з напрямів діяльності СБУ, а в майбутньому ДБР і СФР є протидія корупційним злочинам. Для ефективної діяльності цих органів необхідно забезпечити: активізацію й ефективне застосування заходів запобігання корупційним правопорушенням, мінімізацію некомпетентності і непрофесіоналізму у діяльності співробітників правоохоронних органів і суду, наявність належного фінансового, матеріально-технічного та іншого ресурсного забезпечення функціонування спеціалізованих суб'єктів протидії корупції, наявність чіткого й узгодженого правового регулювання їх діяльності. Проведений аналіз доводить, що доцільно створити у структурі державних спеціалізованих органів у сфері протидії корупції Бюро фінансових розслідувань.

Список бібліографічних посилань

1. Про Національне антикорупційне бюро України : закон України від 14.10.2014 № 1698-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 47. Ст. 2051.
2. Про затвердження Положення про Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру Генеральної прокуратури України : наказ Ген. прокуратури України від 12.04.2016. № 149 // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0149900-16> (дата звернення: 27.09.2019).
3. Національне агентство з питань запобігання корупції : офіц. веб-сайт. URL: <https://nazk.gov.ua/> (дата звернення: 27.09.2019).
4. Основні напрямки діяльності // Агентство з розшуку та менеджменту активів : сайт. URL: <https://arma.gov.ua/areas-of-activity> (дата звернення: 27.09.2019).
5. Про Вищий антикорупційний суд : закон України від 07.06.2018 № 2447-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 24. Ст. 212.

6. Про Службу безпеки України : закон України від 07.07.1992 № 2229-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 27. Ст. 382.

7. Про державне бюро розслідувань : закон України від 12.11.2015 № 794-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 6. Ст. 55.

8. Вінокуров Я. Бюро фінансових розслідувань підпорядковуватиметься Мінфіну – законопроект // *Hromadske* : сайт. URL: <https://hromadske.ua/posts/byuro-finansovih-rozsliduvan-pidporyadkovuvatimetsya-minfinu-zakonoprojekt> (дата звернення: 27.09.2019).

9. Дунаєва Т. Є. Спеціалізовані суб'єкти протидії корупції в Україні та їх роль у мінімізації рівня корупційної злочинності. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2018. Вип. 1 (10). С. 174–187. URL: http://nauka.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/07/15_Dunaeva.pdf (дата звернення: 27.09.2019).

10. Про національне Центральне бюро Інтерполу : постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.1993 № 220 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/220-93-p> (дата звернення: 27.09.2019).

11. Шостко О. Нові європейські ініціативи. *Вісник Академії правових наук України*. 2008. № 2 (53). С. 212–221.

12. Про ратифікацію Угоди між Україною та Європейським поліцейським офісом про оперативне та стратегічне співробітництво : закон України від 12.07.2017 № 2129-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 33. Ст. 361.

Одержано 30.09.2019

УДК 343.9

Аліна Владиславівна КАЛІНІНА,

*кандидат юридичних наук, науковий співробітник відділу
кримінологічних досліджень Науково-дослідного інституту
вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса
Національної академії правових наук України (м. Харків)*

КОРУПЦІЙНІ РИЗИКИ, ПОВ'ЯЗАНІ З КРИПТОВАЛЮТОЮ В УКРАЇНІ¹

Економіка ХХІ ст. ознаменувалася входженням в «еру цифрових технологій», коли інформатизація економічних процесів стала поглиблюватися з кожним роком, а в 2009 році світова спільнота вперше заговорила про віртуальну валюту. З тих пір низка міжнародних

¹ Тези підготовлено на виконання теми фундаментального наукового дослідження НДІ ВПЗ «Стратегія зменшення можливостей вчинення злочинів: теорія та практика».